

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیدایش پدیده‌ها و تأثیر آن در معماری

www.ketab.ir

رقیه خبازی

عضوهیئت علمی دانشگاه فنی و حرفه‌ای

فهرست

۹	پیش‌گفتار
	۱) انسان‌شناسی Anthropology
۱۳	انسان‌شناسی
۱۳	انسان‌شناسی جسمانی (انسان‌شناسی زیستی)
۱۴	انسان‌شناسی فرهنگی
۱۶	رابطه انسان‌شناسی فرهنگی با معماری و الگوهای تشکیل دهنده آن
۱۶	انسان و فضا
۱۷	انسان‌شناسی فرهنگی در معماری
۱۸	تعریف واژه‌ها و اصطلاحات فنی و تخصصی (به صورت مفهومی و عملیاتی)
۲۰	نظریه‌ها و دیدگاه‌ها
۲۰	انسان‌شناسی فرهنگی در دوره‌های زمانی
۲۲	نمودار انسان‌شناسی فرهنگی در دوره‌های زمانی
۲۳	نظریه پردازان انسان‌شناسی
۲۳	بیریل بروکا
۲۴	مالینوفسکی
۲۴	ریموند فیث
۲۵	نظریه پردازان انسان‌شناسی فرهنگی
۲۵	فرانتس بواس
۲۵	مارگارت مید

۲۶	روت بندیکت
۲۶	کلود ریویر
۲۷	رابوپورت
۲۷	انسان‌شناسی فرهنگی در معماری
۳۰	نتیجه‌گیری
۳۱	بررسی رفتار اجتماعی انسان در ارتباط با محیط کالبدی
۳۳	شناخت محیطی
۳۵	اجتماع‌پذیری
۳۶	تعاملات و ارتباطات اجتماعی
۳۷	افزایش تعاملات اجتماعی در محیط
۳۸	سخن آخر
۴۰	منابع فصل یکم

۲: هرمنوتیک Hermeneutic

۴۳	HERMENEUTIC
۴۳	WHAT IS THE HERMENEUTIC?
۴۵	نظریه پردازان هرمنوتیک
۴۵	موتزن فردینان دو سوسور
۴۶	چارلز سندرس پیرس
۴۸	چارلز ویلیام موریس
۴۹	Hermeneutic Genealogy in Ancient Texts
۵۱	افلاطون
۵۲	ارسطو
۵۳	اگوستین قدیس
۵۴	امانوئل سویدنبرگ
۵۵	فریدریش دانیل ارنست اشلاپرماخر
۵۷	ویلهلم دیلتای
۵۸	مارتین هایدگر
۵۹	هانس - گئورگ گادامر
۶۰	ژاک دریدا
۶۲	هرمنوتیک در اسلام
۶۲	هاتری کرین
۶۳	قرآن
۶۳	اسماعیلیه

۶۵	هرمنوتیک در هنر
۶۵	دیکلستر اکشن
۶۵	پیکاسو
۶۷	منابع فصل دوم

۳: پدیدارشناسی Phenomenology

۷۱	ریشه کلمه پدیدارشناسی
۷۱	پدیدارشناسی یا پدیده‌شناسی
۷۲	پیدایش
۷۴	نظریه پردازان پدیدارشناسی
۷۴	دوره نخست قرن ۱۷
۷۴	لامبرت تا نرناتو
۷۵	یوهان هاینریش لامبرت
۷۷	یوهان گوته فرید هردر
۷۸	ایمانوئل کانت
۷۹	یوهان گوتلیب فیخته
۸۰	ویلهم فریدریش هگل
۸۱	موریس مرلوپوتی
۸۲	دوره دوم (هوسرل)
۸۳	ادموند هوسرل
۸۷	پدیدارشناسان و انگاشت آنان از پدیدارشناسی
۸۸	دوره سوم: پدیدارشناسی مکان
۹۱	تأثیر فلسفه هایدگر بر نظریه پردازی معماری
۹۳	مارتین هایدگر
۹۴	کریستین نوربرگ شولتز
۹۶	یوهان پالاسما
۹۷	بررسی وجوه پدیدارشناسی در نمونه مکان‌های موردی
۹۷	بررسی وجوه پدیدارشناسی در مسجد ولیعصر تهران
۹۹	کنت فرامپتون
۱۰۰	دیوید سیمون
۱۰۱	استیون هال
۱۰۷	فرآیند طراحی و پدیدارشناسی مکان
۱۱۴	نتیجه‌گیری
۱۱۶	منابع فصل سوم

پیش گفتار

معماری پدیده‌ای است ملموس شامل منظرها، سکونتگاه‌ها، بناها و بیان کننده شخصیت آنها؛ پس واقعیتی زنده است. بنابراین معماری فراتر از نیازهای معمولی به معنایی وجودی ارتباط دارد که از پدیده‌های طبیعی و انسانی و معنوی نشأت می‌گیرد و آنها را به صورت‌های فضایی ترجمه می‌کند لذا معماری ابعادی از زندگی انسان را در خود جای می‌دهد و ناگزیر است که خود را در رابطه با انسان بازشناسد. چرا که از دیرباز به انسان کمک کرده تا وجود خود را معنادار کند و انسان به مدد معماری، پایگاهی در فضا و زمان به دست آورده است.

از این رو نخستین گام در ارتباط با فهم عمیق مفهوم "معماری"، پاسخ به این پرسش خواهد بود که معماری "چیست" و "چگونه" باید باشد؟ شاید ضرورت طرح این پرسش در ابتدا بدیهی بنماید؛ چرا که اگر ماهیت معماری مشخص نشود، چگونه درباره ابعاد دیگر آن بتوان سخن گفت در حالی که ماهیت مسبوق بر تمام کیفیات است. به عبارت دیگر، در بررسی پدیده‌ها، گویا ابتدا باید ماهیت آنها روشن گردد. بنابراین در پرسش از چیستی معماری مسئله مورد دغدغه، فهم پدیده‌ای موسوم به معماری است و بدیهی است که دریافت از ماهیت معماری بر درک چگونگی آن تأثیر گذار خواهد بود.

در تاریخ نظریه پردازی معماری، همواره چنین پرسش‌هایی به طور جدی مطرح بوده و از منظرهای گوناگون تعبیری در باب ماهیت معماری ارائه شده است. به گواهی تاریخ، نخستین دریافت‌ها از معماری به "هنر بودن" آن اشاره دارد. در این راستا برخی اصالت را به شیئیت اثر معماری داده و آن را به عنوان پدیده‌ای در میان پدیده‌های بشری در عالم مورد توجه قرار داده‌اند. گروهی نیز همچون ویتروویوس در معرفی آن وجوهی چند چون "ساختار"، "عملکرد" و "زیبایی" برشمرده‌اند و عده‌ای تا آنجا پیش رفته‌اند که از منظر فایده‌گرایی به "وسیله بودن" معماری و نه "هدف بودن" آن تأکید نمایند و در این خصوص آن را ابزاری در خدمت تأمین بستر مناسب برای زندگی انسان دانسته‌اند.

اما در اندیشه ایرانی - اسلامی، معماری هنر شکل دادن فضا برحسب نیازمندی‌ها و تلقی تاریخی آدمی نسبت به هستی و انسان و مبدأ آن دو است که با نوع فرهنگ دینی و دنیوی انسان ارتباط دارد. لذا واژه "معماری" در فرهنگ اصیل اسلامی ایران مبتنی بر ارتباط انسان و هستی، معنایی بس والاتر و مفهومی معنوی‌تر از معانی مصطلح و رایج دارد. این رونق و تعالی

به جنبه‌های مادی منحصر نشده و مشتمل بر جنبه‌های معنوی حیات نیز می‌گردد. واژه "راز" که به معنای سرّ، رمز، ضمیر، باطن و جوهر پوشیده و پنهان است در ترکیب اصطلاح "مهراز" که به معنای مهتر بنایان (معمار) می‌باشد نیز می‌تواند شاهی بر رازآلودگی و معناداری معماری در فرهنگ ایرانی باشد.

اکنون باید پرسید آیا انسان به دنبال این است که در یک مقطع مشخص زندگی و در مکانی خاص زیست کند و مسائل خود را در همان ظرف زمانی و مکانی مرتفع سازد و یا این که عمر انسان جاری و بینهایت است و شاید پس از پایان زندگی دنیا نیز تداوم داشته باشد؟ در خاتمه از دوستان و همکاران گرامی نهایت تشکر و قدردانی را دارم و امیدوار است که صاحب‌نظران با انتقادات و نظرهای مفید و سازنده خود، اینجانب را در تهیه و تدوین کتب بهتر و مفیدتر یاری نمایند.

رقیه خبازی

زمستان ۹۹

www.ketab.ir